

Acció i reflexió

Escriptor d'assajos ecologistes i líder d'Alternativa Verda, Santiago Vilanova va ser, també, director del «Diario de Barcelona», en l'etapa autogestionària, i ja, igualment, novel·les on qüestiona el control que provoca l'avanç informàtic. Una ficció que, al seu parer, ací cada volta es fa més real.

Pere Tió

Els del gremi de la «canallesca» coneixen Santiago Vilanova perquè ha estat redactor d'*El Correo Catalán*, també el darrer director del *Diario de Barcelona* —en l'etapa autogestionària— i actual periodista *free-lanced*. Per la seva part, els estudiants de Biologia, en particular, i els ecologistes, en general, coneixen Santiago Vilanova, entre d'altres raons pels seus assajos i com un dels líders del moviment Alternativa Verda.

Només faltava, doncs, trencar el pols entre el doctor Jekyll i el seu senyor Hyde per a fondre el periodista amb l'assagista. I aquesta fusió es va produir el novembre del 1984, amb la publicació de la novel·la *Acció paral·lela*, publicada per l'editorial La Magrana dins la col·lecció «Les ales esteses». El llibre, entre novel·la d'acció i reflexió ecològica, va ser presentat com una obra de ciència-ficció, protagonitzada pel repòrter i «alter-ego» Jaume Romaní. L'argument transcorre en una Barcelona intemporal i olímpica, dins del Mercat

Comú i en un estat integrat a l'OTAN. Dos anys més tard, de ficció, poca, i d'actualitat, molta.

En un principi, *Acció paral·lela* va néixer com un guió cinematogràfic i, encara que posteriorment es va convertir en una novel·la, Santi Vilanova no descarta la possibilitat que en un futur se'n faci la pel·lícula. De fet, ja s'han interessat pel projecte dos directors: Albert Abril (*Viatge a la darrera estació*) i Antoni Ribas (*La ciutat cremada*). «Però, de moment, està aturat això —ens diu l'escriptor—, perquè penso que fer un film a partir de la novel·la implica un pressupost econòmic digne. De tota manera, encara que es faci d'aquí a dos anys, el tema continuarà vigent».

El videoclip d'*Acció paral·lela* és el següent: en la Catalunya de final de segle, els enginyers d'informàtica van de bracet dels militars, en una societat que vol l'individu dins d'una targeta perforada. Enmig, Jaume Romaní, un periodista d'esperit lliure i independent, darrere del grup terrorista Acció Paral·lela, que atempta contra les centrals de dades. El repòrter pertany al diari *El Temps* (ai, las) i, mal-

«Aquest país no s'adaptarà a la informàtica».

DOMÈNEC UMBERT

grat les pressions del consell d'administració del rotatiu, Jaume Romani coneixerà l'entrellat d'aquest safareig.

Tot va començar el 1980, amb un viatge a la Gran Bretanya. Santi Vilanova volia conèixer els grans centres d'informàtica i electrònica que en aquells moments ja controlaven les estructures industrials i militars. D'aquella estada van sortir dos reportatges en sengles revistes espanyoles de gran tiratge. «Tenia referències d'un centre molt important a Anglaterra —diu fent memòria— i vaig connectar amb Giulio di Vita, professor a Cambridge de Teoria de la Informació, perquè m'acompanyés. La visita em va impressionar molt, perquè em vaig adonar fins a quin punt aquestes noves tecnologies poden servir per a crear estats paral·lels —que no estan controlats ni pels mateixos parlaments— i poden generar dictadures encobertes. Els centres de control electrònic interfereixen missatges xifrats de tots els països europeus, i aquest fet no ha estat debatut per cap parlament».

—I tot això et va inspirar la novel·la. ¿Vols dir que els Jocs Olímpics del 92 acceleraran el procés d'informatització del nostre país?

—Moltes coses que es diuen a *Acció paral·lela* ja s'estan realitzant: la centralització dels sistemes de transports i trànsit de Barcelona; la concentració bancària; la creació d'una nova xefatura de policia altament informatitzada a Pedralbes; la reforma del Ministeri de l'Interior a l'estil alemany, que ja ve de l'època de Martín Villa, etc. Per tant, tot aquest procés de centralització informàtica, tant al servei de control de l'estat com de l'aparell policíac, serà ben vigent d'aquí a uns anys.

—És depriment tot això.

—Des d'una òptica cultural, jo me'n foto força. Tenim una cultura molt mediterrània, molt àcrata, iestic convençut que aquesta societat informatitzada fracassarà. Crec que vivim en un país que no s'adaptarà a la informàtica, com ja està fracassant ara a l'escola.

—¿S'enfonsarà amb la mateixa ironia que en el final de la teva novel·la?

—Una mica és com el reflex d'aquell film *El món és boig, boig, boig*, de Stanley Kramer. En l'última part del llibre ens vam divertir força amb Joan Oliver. Quan escrivia aquesta novel·la visitava periòdicament l'Oliver. Ell em deia: «Collonut,

tu. Has de fer que la gent s'esgarrapi davant dels bancs, perquè això és una bogeria». En definitiva, és el contrast amb aquest món racionalista, científic i estructural de les noves tecnologies davant d'un poble que surt del franquisme i al qual tot aquest llenguatge ve molt imposat.

—¿Quina és, doncs, la rèplica a la frase de Pascual Maragall: «Barcelona ha guanyat»?

—Crec que l'esquerra està agafant el mateix llenguatge que la dreta. Tant aquesta frase com aquella altra del mateix Maragall: «El que és bo per a Catalunya és bo per a Espanya», està en la mateixa línia del «Fem país» d'en Jordi Pujol. L'esquerra està recuperant els mateixos models de començament de segle amb tot allò de l'Exposició Internacional de Barcelona. La història es repeteix. Quan la societat està en greu crisi, s'inventen aquests consens ideològics d'incrementar la producció per crear necessitats de progrés. Però jo crec que aquesta vegada és més fotut respecte a principis de segle, perquè ara la crisi és ecològica. I això no es podrà resoldre des del mateix sistema.

—Parlant de crisi, a finals de febrer tornarà a sortir el Diari de Barcelona, aquesta vegada completament en català. Tu en vas ser el darrer director.

—Quan jo vaig entrar-hi, vaig fer una petita revolta. Un diari que pertanyia tradicionalment a la burgesia i als grups industrials, el vaig convertir al servei dels nous moviments socials i de les classes populars, amb molts problemes i dificultats. Nosaltres no vam rebre cap ajut ni suport de ningú. Ni del mateix Ajuntament de Barcelona, que ens va prometre ajudes quan el diari funcionava i ens va deixar en l'estacada. L'Ajuntament va poder conquerir la capçalera gràcies al suport dels treballadors i, després, els deixà a l'estacada. Encara hi ha seixanta famílies que estan lluitant pel seu lloc de treball en una cooperativa que es diu Poligraf. El *Diario de Barcelona* autogestionat no va tirar endavant per falta de diners, i en aquella època era la cosa més subversiva que es podia crear contra l'establishment, les institucions i els partits polítics.

Santi Vilanova ens va citar en un dia tan gris i en un lloc bastant llastimós. En aquest indret, les seves paraules tenen més força. Nosaltres el deixem perquè potser s'inspirarà en una nova aventura d'en Jaume Romani i sortim ràpids a buscar la claror d'un fluorescent i transcriure l'entrevista a l'ordinador. □